

“Indie Pop’u Anlamak”: Albüm Kapakları Üzerine Göstergebilimsel Bir İnceleme

Eray ÖZKAN*

öz

Bu araştırma alternatif bir müzik türü olan “pop” ve “post-punk” müzik türlerinin birleşimi sayılan, “Do It Yourself (DIY) (Kendin Yap)” etiğini içerisinde barındıran çoğunun “indie” (veya “independent” yani bağımsız) sanatçıları kapsayan “indie pop” veya “alt pop” türü üzerine yapılmıştır.

Araştırmada 2010-2015 yılları arasında söz konusu müzik türü içerisinde ve kamuoyunda bilinirliği olan müzik sıralamalarında başarılı olmuş, “Marina and The Diamonds” sahne adı ile bilinen sanatçıya ait, “The Family Jewels” (2010), “Electra Heart” (2012), “Froot” (2015) ve “Grimes” sahne adı ile bilinen sanatçıya ait “Geidi Primes” (2010), “Halfaxa” (2011), “Visions” (2012), “Art Angels” (2015) isimli müzik albümlerinin kapakları incelenmiştir.

Bu bağlamda çalışmanın içeriğinde albüm kapağının tarihçesine yüzeysel olarak girilmiş, daha sonra örneklem olarak seçilen müzisyenlerin albüm kapakları incelenmiştir. Albüm kapaklarının içeriğini yorumlamak adına göstergebilimsel çözümler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Indie pop, albüm kapağı, ikon, tipografi, göstergebilim

Araştırma Makalesi - Gönderim Tarihi: 27 Eylül 2018, Kabul Tarihi: 3 Ocak 2019

*Lisans Öğrencisi, Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, baskent.eray@gmail.com

“Understanding Indie Pop”: A Semiotic Analysis on Album Covers

Eray ÖZKAN*

ABSTRACT

In this research we examine “indie pop” or “alt pop”, which is considered as an alternative music genre, the fusion of the genres “post-punk” and “pop”, containing of “Do It Yourself (DIY)” ethics and various indie (independent) artists.

In research we focus on analysis of artists’s album covers, which have accomplished international success on various public music charts between 2010 and 2015. These are “The Family Jewels” (2010), “Electra Heart” (2012), “Froot” (2015) by Marina and The Diamonds and “Geidi Primes” (2010), “Halfaxa” (2011), “Visions” (2012), “Art Angels” (2015) by Grimes.

In this context, on research we examine the historical side of album cover briefly and then we start the analysis of the album covers taken as sample. Semiotic analysis has been used to interpret the album covers.

Keywords: Indie pop, album cover, typography, icon, semiotics

GİRİŞ

Mimari, heykel ve resim en kalıcı sanatlardır. Müzik ve dans ise en çabuk yitip gidenlerdir. Mağara resimleri ve piramitler hayatta kalabilir fakat antik dünyaların müziği ve dansı neredeyse tamamen yok olmuştur (Janson, Kerman, t.y: 213).

19 Aralık 1977 günü, trenlerde seyyar satıcılık yaparken profesyonel yaratıcı olup çıkan *Thomas Edison*, sesi bir çizgisel kaydetme yöntemiyle kopyalanan bir *fonograf* ortaya çıkarır (Attali, 2005, s. 107-108).

“Fonograf” kavramı “Dönme hareketi gerçekleştiren bir disk veya silindir üzerinde dairesel bir hareket izleyen iğnenin oluşturduğu titreşim aracılığıyla sesin yeniden üretilmesini sağlayan enstrüman”dır (Merriam-Webster, 2017).

Söz konusu bu buluş sesin kaydedilmesini ve aktarılmasını daha ilgi çekici bir hale getirmiştir. Fakat tek sorun bu icadın henüz arzu edilen konumuna ulaşmış olmamasıdır.

1887’de *Emile Berliner*’in *Edison*’dan bağımsız olarak “*gramofon*” olarak isimlendirdiği buluşu yaptığı sene, *American Gramophone Company* kurulur; şirket, en yeni gramofonları üretecek ve ticarileştirecek, ayrıca fuarlarda eğlence aleti, bakanlıklarda ise ses kaydetme makinesi olarak kullanılması için ilk fonografları kaydedecektir (Attali, 2005, s. 109).

Fonograf satışları bir milyon kopyayı aşan *Ruggero Leoncavallo*’nun *I Pagliacci*’sinden (Attali, 2005, s. 112), *Aurora*’nın “*Running with the Wolves*” EP’sinin (EP [açılımı *Extended Play*], çevirisi çok uzun çalma olan bu tarz eserler, klasik bir 45’lik fonograf plaktan farklı olarak altı veya sekiz dakika süre aralığında olan plaklardır [Merriam-Webster, 2017]) çıkmasına kadar (Chen, 2015), müzik sektörü kazanç konusunda oldukça yol katetmiştir.

Müziği kaydetmek ve onu elde edilebilecek bir nesne haline getirmek, hem ona bir değer biçilmesini sağlarken, hem de biz onu dinleyenlerin evlerinde veya artık günümüzde dijital olarak yanımızda bulundurabilmemizi sağlamıştır.

Bu gelişme, müzik türlerinin ayrımını beraberinde getirmiş ve kültürel farklılıklarının göz önünde bulundurulmasına yol açmıştır.

ALBÜM KONSEPTİ VE ALBÜM KAPAĞI

1939 yılında *Alex Steinweiss*, *Columbia Plak Şirketi* tarafından ilk kez bir albüm kapağının sanat yönetmenliği koltuğuna oturtuldu. Steinweiss’in düşünemediği şey ise, onun *Rodgers & Hart* için yaptığı bu albüm kapağının satışları %800 arttıracığı ve bugün bildiğimiz modern müzik paketleme endüstrisini nasıl etkileyeceğiydi (Jaffee, 2011).

Sanatçılar bir bakıma *albüm* konseptini destekleyebilmek için görsel öğelere ve satabilmek için bir tür pazarlama stratejisine giriş yaparlar. Örneğin, *Björk Vulnicura* isimli albümünü çıkarttığı (Pareles, 2015) albüm kapağındaki figür ile şarkısı *Lionsong* için paylaştığı müzik klbindeki figür benzerlik gösterir.

AMAÇ

Bu araştırma ile ortaya konulmak istenen “Indie Pop” müzik türüne dahil sayılan ve bu türde başarılı sayılan iki sanatçının piyasaya sürdükleri müzik albümlerinin konseptlerini destekleyen albüm kapaklarını incelemek ve bunun üzerine objektif yorumlamalar gerçekleştirerek bu müzik türünün içeriğinin anlaşılmasını sağlamaktır.

KAPSAM

Alternatif bir müzik türü olan “pop” ve “post-punk” müzik türlerinin bir tür hibrit birleşimi sayılan (Abebe, 2005, s. 1), “Do It Yourself (DIY)” (Kendin Yap) etiğini içerisinde barındıran ve bunu ana tema olarak benimseyen (Teo, 2014, s. 1), çoğunun “indie” (veya “independent” yani bağımsız) sanatçıları kapsadığı “indie pop” veya “alt pop” türü üzerine yapılan bu araştırmada 2010 - 2015 yılları arasında söz konusu müzik türü içerisinde ve kamuoyunda bilinirliği olan müzik sıralamalarında (Billboard, Stereogum, Exclaim! gibi) başarılı olmuş, “Marina and The Diamonds” (Official Scottish Album Chart Top 100, 2015) sahne adı ile bilinen sanatçının, «The Family Jewels” (2010), “Electra Heart” (2012) ve “Froot” (2015) isimli müzik albümlerinin ve Grimes (Billboard.com’s 25 Best Albums of 2015: Critics’ Picks, 2015) sahne adı ile bilinen sanatçının çıkardığı “Geidi Primes” (2010), “Halfaxa” (2011), “Visions” (2012) ve “Art Angels” (2015) isimli müzik albümlerinin kapakları ile toplamda yedi adet albüm kapağı incelenmiştir.

YÖNTEM

Sosyal bilimlerde bir temel sağlamış olan *göstergebilim*, kurucularından biri olan *Ferdinand de Saussure* tarafından, “*simgelerin toplum içindeki hayatı*” üzerine çalışma olarak tanımlanmıştır (Gaur, 2017). Bu incelemede söz konusu durum, Peirce’ün üçlü *gösterge teorisi* ve Barthes’in dilbilimi teorisi ile bağlantılı olan, söz konusu göstergeyi *düz anlamı* ve *yan anlamı* açısından incelemektir.

Buna göre, bir *ikon*, nesneye gönderme yapan ve nesnenin kendi anlamını yansıtan, o nesne var olup olmasa bile onu belirten işaretir; bir *indeks*, söz konusu nesneyi çağrıştıran, ondan etkilenebilirlik durumunu belirten işaretir (örneğin bir kağıdın yırtılması ile yırtılan nesnenin bir kağıt olduğunu anlamamız gibi); son olarak bir *sembol*, söz konusu nesneye dair genel bir fikri çağrıştıran fakat nesnenin kendisiyle ilgisi olmayan işaretir (Peirce, 1895).

Barthes’ın teorisindeki durum ise, *Peirce* ile benzerlik göstermekle beraber söz konusu nesneyi değerlendirme açısından farklılık gösterir.

Buna göre; bir nesneyi yan anlam bakımından tanımlamak için kullanılan durumlarda, söz konusu mensup olduğu dile göre ve nesnenin düz anlamı içerisinde birden fazla karmaşık sistemi içinde barındırır (Barthes, 1986, s. 90).

Yan anlam ve düz anlam, söz konusu nesneyi tanımlamak adına farklı bir dil (bir *metalanguage*) oluşturur (Barthes, 1986, s. 92).

Araştırmada albüm kapaklarını incelerken bu yöntemin tercih edilmesi ise, göstergelerin süregelen yöntemler ışığında doğru bir biçimde açıklanabilmesi, subjektif yargıların daha geride kaldığı ve görsel nesnenin ifade biçimi olarak ortaya çıkarttığı fikre odaklanmaktır. Yani bir bakıma bu yöntemin kullanılmasının nedeni, söz konusu görsellerin yorumlanmasının doğru yapılmasını sağlamaktır.

Bu noktada albüm kapaklarının yorumlanmasına başlayabiliriz.

GRINES'İN ALBÜM KAPAKLARI

Geidi Primes

Grimes, *Geidi Primes* albümü için bu illüstrasyonu (Bkz. Şekil: 1) albüm kapağı olarak kullanmıştır. Kapağın içeriğini incelediğimizde; ilk olarak üzerinde inceleyeni izliyor gibi görünen gözlerin yer aldığı uzun koyu saçlı bir iskeletimsi yaratık göze çarpmaktadır. Saçları ve yüzü arasında kontrast oluşan bu illüstrasyonda, daha sonra dikkat çeken öğeler; saçının üst kısmındaki gül ve ağzı olarak varsaydığımız bölgedeki papatya çiçeği imgeleridir. Boynu olarak varsaydığımız bölgedeki kalbin indeksi olan imgeler, yine saç ve yüzü arasında olduğu gibi, saçlarının üst kısmındaki güller ile eşlilik sağlamaktadır.

Şekil 1: Geidi Primes'in albüm kapak görüntüsü

Kaynak: <https://is1-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music2/v4/7a/c8/f5/7ac8f517-8f4e-c3c5-00af-2b400a5353c3/cover.jpg/1200x630bb.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

Aynı zamanda söz konusu görüntüyü (Bkz. Şekil: 1) yan anlamı bakımından genel bir açıdan değerlendirecek; her ne kadar ürkütücü bir görünüm ile izleyeni rahatsız ediyorsa da, ağzı olarak varsaydığımız bölgesinde ve saçlarının üst bölgesinde açmış ve canlı olarak görünen çiçeklerin bir tür şifa verme, doğallık, saflık hisleri ile tezatlık oluşturduğunu görürüz.

Düz anlamı ile saçlarında yer alan gül çiçeği imgeleri ve boyun bölgesinde yer alan kalbin indeks sembolleri, yan anlamları ile inceleyene romantik bir hava vermektedir. Bu durum aynı zamanda söz konusu şifa verme ve ürkütme temaları arasında tezatlığı destekler nitelikte bir etmen sayılabilir.

Geidi Primes albüm yapısı bakımından içeriğinde *Dune*, *Yüzüklerin Efendisi* ve *Zelda'nın Efsanesi* gibi ilham kaynakları barındırıyor. *Kate Bush* ve *Cocteau Twins* esintilerini içeren albümde, derin ve anlaşılmaz vokaller ile beraber, anlaşılması gereken sanki gizli bir mantra saklıdır. "Genelde müzik gruplarının sözleri olduğunda, aslında müzikten daha azdırlar. Müziğin çok gerçekçi olmasını istemiyorum... Anlayamadığım bir müzik parçasını daha çok severim... Çoğunlukla öbür dillerde olması gibi" ve "Cidden önemli ve duygulu bir şeyler yapmak istiyorum" gibi sözleri ile albümünün amacını bir bakıma anlatmaya çalışmıştır (Kerr, 2010).

Halfaxa

Grimes'in ilk albümünün tarzından farklı olarak, *Halfaxa* albümünün kapağının illüstrasyonunun görüntüsü (Bkz. Şekil: 2) orta bölümde yer alan yine iskeletimsi bir yaratığın yanı sıra konseptte akışkanlık katan öğeleri de beraberinde getirmektedir. Albüm kapağının görüntüsünü (Bkz. Şekil: 2) genel bir biçimde incelediğimizde, içeriğinde yer alan; bir çift boynuz illüzyonunu sağlayan iki kuğu başı (Albüm içerisinde yer alan "Swan Song" isimli parçaya gönderme olabilir.), yine bir önceki albüm kapağında yer alan kalp indeksi imgeleri, örülmüş bir saçı andıran ve illüstrasyon görüntüsünde devamlılık kompozisyonunu sağlayan uzantılar ve son olarak yine bir hareket özelliği katan, sağ alt köşede yer alan ve gittikçe küçülen gözler, bu illüstrasyon görüntüsünde düz anlamı oluşturan öğelerdir. Aynı zamanda dikkatli bir biçimde incelediğimizde, kafatasını andıran imgenin ağız bölgesinde, "Grimes" kelimesinin tipografik bir biçimde yazıldığını görebiliriz.

Şekil 2: Halfaxa'nın albüm kapak görüntüsü

Kaynak: <https://d1wtz4oxg683.cloudfront.net/images/covers/192/123692.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

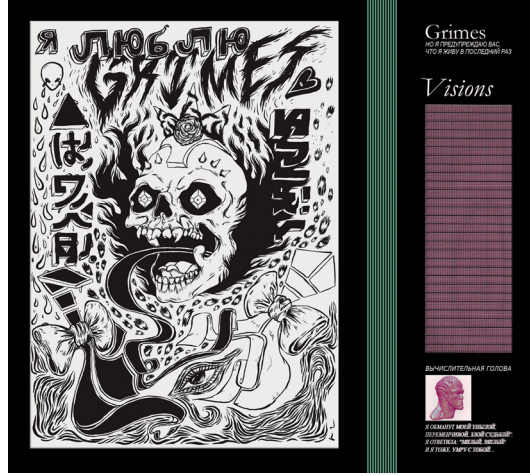
Devamlılık unsurunu sağlayan ve kompozisyonu oluşturan bu imgeler, albümün konsepti ile ilgili bize yan anlam bilgisi de vermektedir. Akışkanlık ve süregelen devamlılık bu albümün konusunu oluşturan durumlardır.

Grimes'in ilk *tipografi* denemelerini ve bir bakıma ilk imza denemelerini burada görüyoruz. Akıcılık ve devamlılık sağlayan hareketlerini tipografi denemelerinde görmekte mümkündür.

Grimes'in tanımına göre, söz konusu bu albüm kendisinin "ortaçağı dönemi albümü"dür. "Bana kalırsa albümü devam ettirebilen bir estetiği içeriğinde barındırıyor. Ukalaca değil, fakat bu ilginç bir fikrin, yani aslında neyin ortaçağı olup olmadığı ve karanlık çağlardaki müziğin elektronik ortamda yeniden yaratılması gibi... Çok etkileyici güzelliği olan bir kilisede bir koro ile birlikte olma hissi ile aynı zamanda cidden güzel müzik ile dans etme hissini bir araya getirmek istiyorum. Cidden çok içgüdüsel güzellikler, fakat dinleyici için ikisini de yaşatmak istiyorum." sözleri ile ikinci albümünün genel atmosferi hakkında bilgi vermeye çalışmıştır (Hughes, 2010).

Visions

Bualbüm kapağı, *Grimes*'in ilk kikiçalışmasından farklı olarak dahabelirli bir konsept üzerine kuruludur. Sağ üst kısımda yer alan (Bkz. Şekil:3) venet bir şekilde okunabilen albümün ismi vesanatçının ismi ile beraber Rusça yazılmış “но я предупреждаю вас, что я живу в последний раз” (İngilizce'den çevirisi “Ama seni uyarımdım bu sondu”) satırları yer almaktadır.

Şekil 3: Visions'ın albüm kapağı görüntüsü,

Kaynak: <https://is3-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music4/v4/8a/74/7f/8a747f78-7363-77fa-acc1-ce18e2489730/dj.lvfnpksu.jpg/1200x630bb.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

Grimes bu satırları sevdiği bir rus yazar olan *Anna Akhmatova*'dan alıntılanmıştır. Onun, kendi anlamlandırdığı bir biçimde, benimsediği dünya görüşünü *Grimes*; oldukça içselleştirmiştir (Pequeno, 2012).

Söz konusu albüm kapağında (Bkz. Şekil: 3) ilk gözümüze çarpan unsur, agresif görünüşlü bu kurukafadır. *Kurukafa* düz anlamı ile tıbbi bir nesne, insan vücudu ile ilişkilendirilebilen bir nesnedir. Fakat burada yan anlamı ile bakacak olursak, *Grimes*'in albümün konseptinde bahsettiği gibi bir agresiflik ve ölüm korkusunun getirdiği bir endişe duygusunu yansıtır.

Bu albüm kapağı konseptinde de devamlılığa önem veren *Grimes*, yine akışkanlığı devam ettirecek öğeler kullanmıştır.

Tipografik olarak daha hareketli karakterlerin yanı sıra, albüm kapağının üzerinde küçük bir göz oyunu sunmuştur. Eğer dikkatle gözünüzü kısıp incelerseniz, bordo küçük *Grimes* yazılarının üzerinde bir tür uzaylı kafası belirecektir.

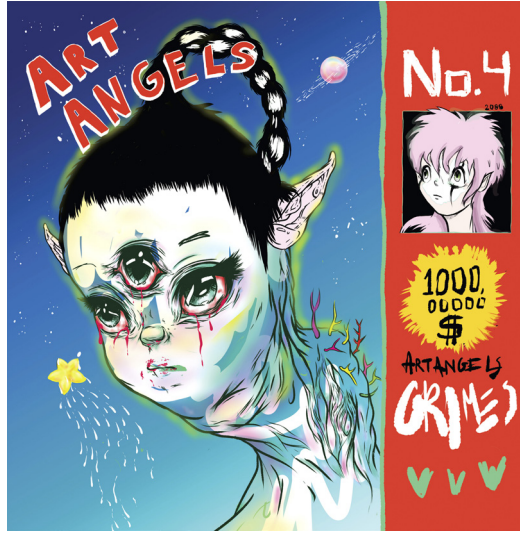
“Sanırım buna yanıt vermenin en basit yolu, direkt olarak ileri görüşlülüğü ve geriye bakabilmesi tek daraltılmış bir kelimedeye söylemek için” sözleri ile, neden üçüncü albümü *Visions*'in adını koyduğunu açıklamıştır *Grimes*. “Akıl sağlığını temiz tutmak” adına girişimde bulunduğu bu albüm *Grimes*'in *Art Angels*'tan sonra tanınmasını sağlayan en önemli albümlerden biri olmuştur (Murray, 2012).

Anlaşıldığı üzere *Grimes*'in kaotik bir dönemde çıkardığı albümü, kendisini bunu ifade etmeye zorlamıştır.

Albümün doğuşu hakkında “Pencereleri kararttıktan sonra tonlarca ilaç kullandım, ve üç hafta boyunca uyanık kalıp hiçbir şey yemedim. Kesinlikle gün içinde müzik yapamıyorum.” şeklinde açıklayan *Grimes*, oldukça yoğun bir dışavurum gerçekleştirdiğini belirtmiştir (Hresko, 2012).

Art Angels

Bu albüm kapağında (Bkz. Şekil: 4) diğer albüm kapaklarından farklı olarak renk denemeleri ve daha canlı imgeler ile deneysel çalışmalar yapan Grimes, üçüncü albümü "Visions"da konseptini bozmamıştır. Göze ilk çarpan nesne, üzerindeki canlı bir yeşil ve alt kısımlara doğru inildikçe mor rengine doğru değişim gösteren bir mavinin birbirine karıştığı bir banshee (ölüm perisi) yaratığının başıdır. Baş, kafa ve kafatası gibi öğeler Grimes'in albümlerinde özellikle kendisi tarafından kişiselleştirilmiş öğelerdir. Sağ üst kısımda yer alan "No. 4" satırı Art Angels'ın dördüncü albümü olduğunu simgeler ve altında kendinin pembe saçlı bir illüstrasyonu yer alır. Sarı mürekkep sıçraması gibi görünen leke ve içerisinde yeralan para değeri, "California" şarkısında bahsettiği metalaşma sürecine bir gönderme olabilir.

Şekil 4: Art Angels'ın albüm kapak görüntüsü,

Kaynak: <https://is1-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music6/v4/da/c0/9f/dac09f19-c801-84ee-2843-801a4a926a3a/cover.jpg/1200x630bb.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

Özellikle bu albüm kapağında (Bkz. Şekil: 4) dikkate çarpan özellik, banshee yaratığının kan ağlamasıdır. Dikkatli incelendiğinde bir Dünya silüetini andıran bu yaratık, yan anlamı ile bir bakıma albümün içinde geçen «Butterfly» ve «Life in the Vivid Dream» gibi parçalarda bahsedilen ve Grimes'in sözünü ettiği çevre ve hava kirliliği gibi Dünya'yı zehirleyen sorunlara bir gönderme olarak incelenebilir.

Banshee yaratığını incelediğimizde (Bkz. Şekil: 4) açıkça benzerlikleri görebiliriz. Dünya'nın tortu ve dağlık alanlarında yer alan çıkıntıları göstermek amacıyla Grimes'in yaratığın çenesine ve vücuduna yerleştirdiği damarlı yapılar gibi, tüm vücudunun etrafındaki sarı flu renk, yan anlamı ile yırtılmış ozon tabakasını ve hava kirliliği unsurlarını belirtmek için kullanılmış olabilir.

Tipografik çalışmalarını artık konseptine ekleyen Grimes, bu albüm kapağında daha sade bir yol izlemeye çalışmıştır. «Art Angels» yazısının sakin kıvrımlarında ve kendi imzasındaki basit fırça darbelerinde daha az detaylı tavırlar sergilemeye başladığını görüyoruz.

Albümde bahsettiğimiz bir durum olan, Grimes'in Art Angels ile kendini kanıtlama çabası, aslında bir bakıma, albüm kapağının yan anlamı ile anlam birliği biçiminde metin okuyucusuna rahat bir biçimde verilebilir. Albüm için tüm hünerini ortaya koymaya çalışan Grimes için, bu albüm kapağının kendisinin ilk renk denemesi olduğundan, güçlü bir albüm olarak algılayabiliriz.

"İnsanların birşey alacaklarsa, ona ruhumu ve kalbimi verdiğimi bilmelerini istiyorum" sözleri ile *Art Angels* albümünde gerçekleştirdiği çalışma sürecinden bahseden Grimes, her albümünde izlediği yol gibi bu albümünde de bütün enstrümanları çalma görevini üstlenmiş ve yapımcılığını sadece kendisi gerçekleştirmiştir. Bu konuda açık bir biçimde fikrini dile getiren Grimes, "... aslında müzik sektörü ile ilgili nefret ettiğim şey, bir anda hakkımda söylenen 'Grimes'ın feminen bir sesi var' ve 'Grimes kadın bir müzisyen' sözleri. Tamam, öyle, fakat ben aynı zamanda bir müzik yapımcısıyım ve her gün ses düzenleyiciler ve grafikler ile ilgileniyorum." sözleriyle kendini açıklamaya çalışmıştır (Friedlander, 2015).

Grimes bu albümünde daha dışavurumcu bir tarz izlediği için içeriğinde "California" ve "Venus Fly" gibi müzik endüstrisinin kendisine karşı yaptığı çeşitli eleştirilere yönelik şarkılarda bulunmaktadır. Bu albüm ile kendisini bir müzik türü içerisine yerleştirmeye çalışarak değerlendirilenlerin sözlerine Grimes "Bu sesi tanımlamak imkansız, fakat etiketler mutlaka olacaktır." (Godman, 2015) şeklinde yanıt vermiştir.

MARİNA'IN ALBÜM KAPAKLARI

The Family Jewels

The Family Jewels, Marina'nın ilk ve onu müzik alanında bir *avant-garde pop* sanatçısı olarak tanıtan albümüdür (Petridis, 2010). Sözlerindeki kendine karşı gösterdiği nefret ve mükemmeliyetçi yapının ortada olması ("Are You Satisfied?" isimli parçasında geçen "High achiever don't you see / Baby nothing comes for free" (çevirisi "Ben yükselere oynuyorum görmüyor musun? / Hiçbir şey bedava gelmez") ve "Obsessions" isimli parçasında geçen "I want to erase every nasty thought that bugs me every day of every week" (çevirisi "Beni her haftanın her günü rahatsız eden bu pis düşünceleri silmek istiyorum") gibi ve sahip olduğu takıntılarını anlatması, albümün kendi için şöhretle tanışma ve bir bakıma kendini yeniden yaratmak adına sahip olduğu eski değerlerinden kurtulma hikayesini anlatmaktadır.

Marina'nın albümünde bahsettiğimiz tema ile doğru orantılı olarak bu albüm kapak görüntüsünü incelediğimizde (Bkz. Şekil: 5), gözümüze çarpan ilk unsur yüzündeki bize doğru bakan alaylı ifade ve arkaplanda yer alan dokuma desenleridir.

Şekil 5: The Family Jewels'in albüm kapak görüntüsü,

Kaynak: <https://is2-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music/be/db/d5/mzi.cmxqoneu.jpg/1200x630bb.jpg>.
(Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

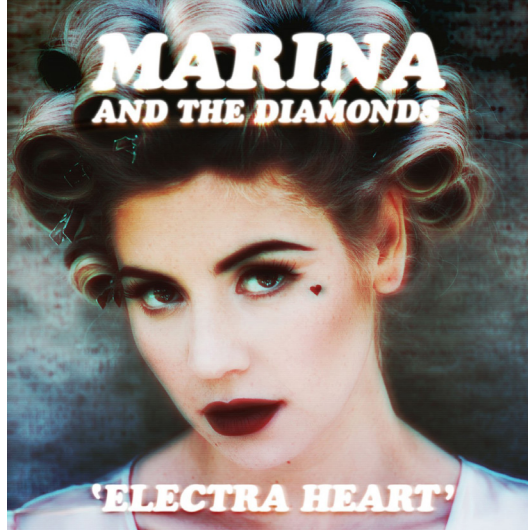
Düz anlamı ile albüm kapak görüntüsünde (Bkz. Şekil: 5) yer alan bu arkaplanda gördüğümüz dokuma desenler gelenekselliği ve *Marina*'nın yerel öğelerini anlatmasıyla beraber önemli özelliği, yan anlamı bakımından albümün konseptinde bahsettiğimiz geleneksel değerlerden uzaklaşmasını ve bir bakıma onları geride bıraktığını anlatır niteliktedir.

Bir devamlılık unsuru sağlayan saç ve tipografik yazı, aynı zamanda *Marina*'nın yüzünü albüm kapağında ön plana çıkarmaktadır.

Electra Heart

İkinci albümü *Electra Heart*, *Marina*'nın müzik endüstrisinde adını duyurmasını sağlayan albüm olmuştur. Oldukça fazla sayıda müzik yapımcısı ile çalıştığı albümde, “*arketip*” kavramını, ve onunla beraber albüm için yarattığı bir tür *alter ego* olan “*Electra Heart*” karakterini yaratmıştır. Buna göre *Electra Heart*'ın “*Housewife (Ev Kadını)*”, “*Beauty Queen (Güzellik Kraliçesi)*”, “*Homewrecker (Evlilik Yıkıcı)*” ve “*Idle Teen (Aylak Genç)*” gibi stereotipiki davranışlar içeren kişiliklere sahip olmasıyla beraber, *Marina* kendisi bunları eleştirmeye çalışmıştır. “*Kendisinin tamamen anti tezi*” olarak *Marina*'nın ifade ettiği *Electra* (Petridis, 2012), oldukça yavan, zevk düşkün ve başına gelenler sonunda albümün dönemi biterken yine *Marina* tarafından “*uyku hapları ile öldürülmüş*” (Cragg, 2015) bir karakterdir. *Marina* aynı zamanda bu albümüyle benimsediği “*insan davranışları üzerine müzik yapma*” tekniğini, albüm içerisine yerleştirdiği eleştirel tavırla oturtmaya çalışmıştır.

Marina bu albümünde bahsettiğimiz gibi farklı birçok yapımcı ile çalıştığı için, oldukça farklı bir perspektiften olaylara bakış açısını sergilemiştir. Düz anlamı ile ortada olan ve albüm kapağını (Bkz. Şekil: 6) okuyan bir kişiye verdiği yargılayıcı bakışlar, yan anlamı ile albümün temasında yer alan eleştiri konusu ile bağdaşma gösterir.

Şekil 6: *Electra Heart*'ın albüm kapak görüntüsü,

Kaynak: <https://is3-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music/v4/1a/24/54/1a2454d3-a57f-62bb-e360-e52c25b32a6e/825646579921.jpg/1200x630bb.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

Özellikle albüm kapağındaki (Bkz. Şekil: 6) düz anlamı ile yer alan renk filtresi, saçının şekli ve *Marina*'nın sahne ismi ve albüm ismi için kullanılan font, albümün estetik teması ile yan anlamı açısından müzik kliplerini ve genel atmosferini anlatabilmeyi desteklemek için kullanılan öğelerdir diyebiliriz.

Yanağında yer alan göz kalemi ile çizilmiş kalp, albümün konseptinde söz edildiği gibi *Electra Heart* karakterinin bir belirtecidir. Yan anlamı ile albümün seyir zamanında, en son klipte silinmesiyle bir bakıma *Electra Heart* karakterinin ölümünü simgelemektedir.

Froot

Froot bir bakıma *Marina*'nın "özgürleşme" albümü sayılabilir. Albümün akışında izlediği "hayatı sorgulama" ve hayata karşı tavır olarak aldığı aşırı eleştirel ideolojik perspektifi "*Electra Heart*" ile geride bırakan *Marina*, kendini yine ilk albümü "*The Family Jewels*"da olduğu gibi bir ifade etme biçimi ile ortaya koymuştur. "*Froot*" içinde birden çok temanın olduğu, tıpkı son parçası "*Savages*"ta "*I'm not afraid of God / I am afraid of man*" (çevirisi "*Ben Tanrı'dan korkmuyorum / İnsanlıktan korkuyorum*") sözleri ile insan davranışlarını eleştirirken, "*Can't Pin Me Down*" isimli parçasında geçen "*You might think I'm one thing / But I am another*" ve "*I am never gonna give you / anything you expect / You think I'm like the others / Boy you need to get your eyes checked*" (çevirisi "*Birisi olduğumu düşünüyorsun / Fakat ben aslında başkasıyım*" ve "*Sana asla / Beklediğin şeyi vermeyeceğim / Diğerleri gibi olduğumu düşünüyorsun / Gözlerini kontrol ettirmelisin*") sözleriyle müzik endüstrisine karşı takındığı tavrı anlatan bir albümdür.

Marina'nın en son çıkmış albümü olan *Froot* aynı zamanda onun belirttiğimiz gibi bir başarı arayışında olmadığı albümüdür. Belirli renklerin rahatlatıcı olduğu doğrudur, fakat *Marina* bu albümünde diğer iki albümünün estetik atmosferinden farklı olarak daha nefes alan bir ortam yaratmak istemiştir (Bkz. Şekil: 7). Tercih ettiği gökkuşağı renklerini saçlarında yansıtmaları, yan anlamı ile albüm içerisinde yer alan şarkılar ile beraber, kişiliğinde yaşadığı açılma ve geniş renk yelpazesini anlatabilmek için yaratılmış olabilir.

Şekil 7: *Froot*'un albüm kapak görüntüsü,

Kaynak: <https://is4-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music3/v4/0d/e5/89/0de5896e-9e18-cbbd-686b-d1a17f4e30c4/dj.kuup-naxp.jpg/1200x630bb.jpg>. (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017)

Bu albüm kapağında (Bkz. Şekil: 7) dikkat edilmesi gereken önemli iki unsur ise tipografik yazı karakterleri ve *Marina*'nın albüm kapağındaki duruşudur. Daha önceki kapaklarındaki duruşlarından (Bkz. Şekil: 5, Şekil: 6) farklı olarak benimsediği ve izleyiciye bakan duruşu onun bahsettiğimiz rahatlık düşüncesini empoze etmede bir bağdaştırıcı olarak bize sunabilir. Ayrıca sahne adının yazı karakterindeki rahat fakat estetik biçimde düzenli görünen font onun istediği eseri ortaya çıkarabildiğini belirtir. *Froot* yazısındaki renkler ile saçlarında benzeşme göstererek hoş bir görüntü ortaya çıkarmıştır.

SONUÇ: BİR TASARIM ÜRÜNÜ VE İFADE ARACI OLARAK ALBÜM KAPAĞI

Album kapağı daha önce belirttiğimiz gibi bir ifade aracıdır. Bir bakıma albümünü bir şekilde kalıba oturtarak, dinleyicisi ya da okuyucusuyla iletişim kurmaya çalışan sanatçı, albüm kapağı konusunda gerektiğinde konsept olarak daha müziği ile paralel estetik fikirler tercih edebilir. Bunun oldukça subjektif ve kendi müzik albümünde sahip olduğu özgün sanatçının fikrine bağlı olarak çok çabuk değişebilen bir durum olmasıyla beraber, albüm kapakları bir kompozisyonu içeriğinde barındırır.

İncelenen albüm kapakları bu bakış açısını destekler niteliktedir. Örneğin; *Marina*'nın albümlerinin içeriğinde benimsediği perspektif ile doğru orantılı olarak verdiği poz ve bakışlarının söz konusu düşüncesini yansıtmadaki eksiksizliği, onun bir bakıma kendi müzik tarzı ile yapmaya çalıştığı hakkında bir düşünce ifade edebilir. Bir diğer durum ise; *Grimes*'ın albüm kapaklarında, aynı zamanda bir görsel sanatçı olarak, kendi illüstrasyonlarını ve bu illüstrasyonları kendi geliştirdiği veya ilham aldığı kompozisyonlar biçiminde sunmasıdır. Söz konusu bu illüstrasyonlarda yer alan grotesk fakat ilgi çekici biçimde gerçekçi sunulan bu düzen, onun kendi müziği konusunda benimsediği tavrı sunar.

Asıl önemli olan nokta ise bu sanatçıların, "*Indie Pop*" müzik türü içerisinde "*Pop*" müziğin yapı ve düzen biçimini almaları fakat sahip oldukları fikirleri kendilerine özgü bir biçimde ifade etmeye çalışmalarıdır.

KAYNAKÇA

Abebe, N., (2005). Twee as Fuck. <https://pitchfork.com/features/article/6176-twee-as-fuck/> (Erişim tarihi: 3 Kasım 2017).

Attali, J., (2005). Gürültüden Müziğe (G. Gülcügil Türkmen, Çev.) (3. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Barthes, R., (1986). Elements of Semiology (Jonathan Cape Ltd., Tran.) (1st Edition). Paris: Editions du Seuil.

Billboard Staff. (2015). Billboard.com's 25 Best Albums of 2015: Critics' Picks. <http://www.billboard.com/photos/6792633/best-albums-of-2015> (Erişim tarihi: 7 Kasım 2017).

Chen, J., (2015). Aurora Announces Debut EP Titled Running with the Wolves. <https://www.pastemagazine.com/articles/2015/04/aurora-announces-debut-ep-titled-running-with-the.html> (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

Cragg, M., (2015). Marina and the Diamonds: 'I killed Electra Heart with sleeping pills. <https://www.theguardian.com/music/2015/jan/30/marina-and-the-diamonds-interview-new-album-froot> (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018) .

Fiske J., (1989). Reading the Popular (4th Edition), Great Britain: Biddles Ltd., Guildford, ve King's Lynn.

Friedlander, E., (2015). Grimes In Reality. <http://www.thefader.com/2015/07/28/grimes-cover-story-interview> (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Gaur, A., (2017). Semiotics, Study of Signs. <https://www.britannica.com/science/semiotics> (Erişim tarihi: 1 Şubat 2018).

Goodman, J., (2015). Why Grimes won't 'cringe' when people hear her epic new album. <http://ew.com/article/2015/08/26/grimes-new-album/> (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Hresko, L., (2012). In An Altered Zone. <https://www.cmj.com/in-an-altered-zone/> (Erişim tarihi: 9 Haziran 2017).

Hughes, J., (2010). Grimes Talks the "Medieval Times" of Halfaxa. https://exclaim.ca/music/article/grimes_talks_medieval_times_of_halfaxa (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Jaffee, L., (2011). Vinyl Cover Art Celebrated In Six Coffee Table Books. <http://www.packagedesignmag.com/content/vinyl-cover-art-celebrated-six-coffee-table-books> (Erişim tarihi: 6 Ocak 2018).

Janson, H. W., Kerman J., A (1968). History of Art and Music (1st Edition), New York: Harry N.Abrams, Inc.

Kerr, S., (2010). Grimes interview: "So many worlds. <http://www.dummymag.com/new-music/grimes-interview-so-many-worlds> (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Merriam-Webster Dictionaries. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/extended%20play> (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

Murray, R., (2012). Visions: Grimes. <http://www.clashmusic.com/features/visions-grimes> (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Official Charts. (22 Mart 2015 - 28 Mart 2015). "Official Scottish Albums Chart Top 100", <http://www.officialcharts.com/charts/scottish-albums-chart/20150322/40/> (Erişim tarihi: 7 Kasım 2017).

Pareles, J., (2015). A Heart Broken and Dissected Björk's 'Vulnicura,' From Deep Within. <https://www.nytimes.com/2015/01/22/arts/music/bjorks-vulnicura-from-deep-within.html?ref=arts&r=0> (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2017).

Peirce, C. S., (1894). What is a Sign?. <https://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/us/peirce1.htm> (Erişim tarihi: 3 Şubat 2018).

Pequeno, Z., (2012). Grimes. <https://www.tinymixtapes.com/features/grimes> (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

Petridis, A., (2010). Marina and the Diamonds: The Family Jewels. <https://www.theguardian.com/music/2010/feb/18/marina-and-the-diamonds-cd-review> (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018).

Petridis, A., (2012). Marina and the Diamonds: Electra Heart – review. <https://www.theguardian.com/music/2012/apr/26/marina-diamonds-electra-heart-review> (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018).

Peirce, C. S., (1895). Philosophical Writings of Peirce (1st Edition), USA: Dover Publications.

Teo, M., (2014). 10 Canadian jangle and indie pop bands that will improve your day. <http://ontheaside.com/uncategorized/9-canadian-jangle-indie-pop-bands-vastly-improved-day/> (Erişim tarihi: 15 Kasım 2017)